

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اساس حريم در معماری

تأليف :

سليم صفريان

۱۳۹۸

- ◀ نام کتاب : اساس حريم در معماری
- ◀ تالیف : سلیم صفریان
- ◀ ناشر : مؤسسه فرهنگی انتشاراتی یاوریان
- ◀ چاپ و صحافی : منصور
- ◀ صفحه آرا : داور جعفرزاده
- ◀ نوبت چاپ : اول ۹۸
- ◀ قطع : رقعی
- ◀ تیراژ : ۱۱۰۰
- ◀ قیمت : ۲۶۰۰۰۰ ریال
- ◀ شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۳۶-۲۹-۶

سرشناسه	صفریان، سلیم، ۱۳۶۳-
عنوان	اساس حريم در معماری / تالیف سلیم صفریان.
موضوعات	آر دبیل : یاوریان، ۱۳۹۸.
مشخصات فیزی	۱۵۳ ص.
شابک	978-622-6836-29-6
وضعیت فهرستی	فیا
موضوع	فضا در معماری -- ایران
موضوع	Iran -- Space (Architecture)
موضوع	معماری خانگی -- ایران -- نقشه
موضوع	Architecture, Domestic -- Iran -- Designs and plans
موضوع	زندگی شخصی -- ایران
موضوع	Personal space -- Iran
موضوع	حريم شخصی -- ایران
موضوع	Personal space -- Iran
رده بندی کنگره	۹۳۳۷NA
رده بندی دیویی	۳۰۵/۷۱۱
شماره کتابشناسی ملی	۶۰۱۲۵۹۰

انتشارات یاوریان

کلیه حقوق قانونی و مادی و معنوی برای مؤلف و ناشر محفوظ است هیچ شخص حقوقی یا طبیعی حق تکثیر تمام یا قسمتی از این مجموعه را ندارد
در صورت مشاهده تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

مرکز پخش تهران:

خیابان انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، فخر رازی، نیک پور ساختمان ۱۰۰

www.yavarian-pub.com

۰۲۱-۶۶۴۹۱۴۸۰

فهرست مطالب

مقدمه ۷

فصل اول: حریم در طبیعت و نقش آن با اثر هنری

- ۱-۱-۱ حریم در طبیعت ۱۲
- ۱-۱-۲ حریم در حیات وحش ۱۵
- ۱-۱-۳ فاصله عبور دی نامرئی در موجودات زنده ۱۶
- ۱-۱-۴ فاصله جسمی در موجودات زنده طبیعت ۱۶
- ۱-۱-۵ رابطه گونه های مخالف وجودات زنده طبیعت ۱۷
- ۲-۱-۱ حریم در اداراک انسان، انوار پنج گانه ۱۷
- ۱-۲-۱ فضای بصری انسان ها ۱۸
- ۲-۲-۱ فاصله صمیمی ۱۹
- ۳-۲-۱ فاصله شخصی ۲۰
- ۴-۲-۱ فاصله اجتماعی در انسان ۲۱
- ۵-۲-۱ فاصله عمومی برای انسان ۲۲
- ۶-۲-۱ فضای حرارتی انسان ۲۳
- ۷-۲-۱ فضای حس لامسه انسان ۲۴

فصل دوم: حریم ها در فرهنگ های گوناگون جهانی

- ۱-۲-۱ انسان ها در فرهنگ های متفاوت ۲۶
- ۲-۲-۱ مدل های تعامل در یک زمینه چند فرهنگی ۲۷
- ۳-۲-۱ نادیده گرفتن احساسات انسانی ۳۱

فصل سوم: حریم در تعامل فرهنگی

- ۳-۱ رفتار اجتماعی در تعامل ۳۸
- ۳-۲ نقش تجربه در فرهنگ ها ۴۱
- ۳-۳ حریم در تکامل فرهنگ ها ۴۵

فصل چهارم: رابطه اثر هنری و حریم

- ۴-۱ هنر در تفاوت ها ادراکی محیط پیرامون ۴۸
- ۴-۲ هنر برای تاریخ ادراک ۴۹
- ۴-۳ فاصله ها از اثر هنری در ادراک انسان ۵۰

فصل پنجم: شهر با و بدون در نظر گرفتن حریم

- ۵-۱ اجتماعی بودن و نحوه زندگی انسان در شهرسازی ۵۴
- ۵-۲ توصیف فضا در شهر ۵۵
- ۵-۳ مفهوم شهر در گذر تاریخی ۵۶
- ۵-۴ دگرگونی در شهرها ۵۸
- ۵-۵ عوامل بسط و گسترش در شهرها ۵۸
- ۵-۶ مشکلات شهرنشینی عصر حاضر ۵۹
- ۵-۷ تحولات شهرسازی ۶۰
- ۵-۸ نظریه های برزی طراحی شهری ۶۰
- ۵-۹ حریم و شهر ها ۸۰

فصل ششم: نقش حریم شخصی در روابط اجتماعی با دیگران

- ۶-۱ نمود حریم در طراحی اتومبیل در فرهنگ ها ۸۴
- ۶-۲ نمود حریم در مبلمان و وسایل خانگی در فرهنگ ها ۸۵
- ۶-۳ منظور و مفهوم از حریم شخصی در فرهنگ ها ۸۶

- ۴-۶ تعریف خلوت به مثابه حریم شخصی در فرهنگ ها ۹۱
- ۵-۶ چند رویکرد نظری بر مفهوم حریم شخصی ۹۲
- ۶-۶ حریم شخصی به مثابه حباب های در تعیین مرز ۹۴
- ۷-۶ رسیدن به سطح مطلوب در رعایت حریم شخصی ۹۴
- ۸-۶ نقش محیط قرار گرفته شده در حریم شخصی ۹۵
- ۹-۶ کاربرد بهیبه فضا در حفظ حریم شخصی ۹۵
- ۱۰-۶ نقش فرهنگ ایجابی در حفظ حریم شخصی ۹۵
- ۱۱-۶ حریم شخصی در تراکم جمعیت ۹۶
- ۱۲-۶ تبیین فرایند دیگران در عدم رعایت حریم شخصی ۹۷
- ۱۳-۶ حریم شخصی در تعامل با هویت فردی ۹۷
- ۱۴-۶ جایگاه حریم در میان نیازهای انسانی ۹۸

فصل هفتم : حریم در ارتباط با معماری

- ۱-۷ حریم در معماری ۱۰۲
- ۲-۷ تخریم خصوصی و خانه ۱۰۵
- ۳-۷ حریم در فرهنگ های متفاوت برای معماری ۱۰۷
- ۴-۷ سابقه تاریخی وجود حریم در معماری مسکونی ایران ۱۰۷
- ۵-۷ درون گرایی در معماری مسکونی ایران ۱۰۸
- ۶-۷ حیاط به عنوان حریم خانه ۱۱۰
- ۷-۷ دلایل وجود حریم در معماری ۱۱۱
- ۸-۷ حریم در دین مبین اسلام ۱۱۲
- ۹-۷ حریم و خرده فرهنگ ها ۱۱۳
- ۱۰-۷ حریم و تجسس ۱۱۴
- ۱۱-۷ حریم بصری ۱۱۵
- ۱۲-۷ حریم شنیداری ۱۱۶
- ۱۳-۷ حریم و امنیت ۱۱۷

۱۱۷	۱۴-۷ حریم و مالکیت.....
۱۱۹	۱۵-۷ حریم به مثابه قلمرو در معماری.....
۱۲۲	۱۶-۷ حریم و قانون های مدنی.....
۱۲۳	۱۷-۷ حریم و اقلیم.....
۱۲۴	۱۸-۷ حریم و احساس حیا.....
۱۲۵	۱۹-۷ حریم و عوامل اجتماعی تعیین کننده آن.....
۱۲۵	۲۰-۷ حریم و ارتقاء طبقاتی.....
۱۲۷	۲۱-۷ تاثیر حریم خصوصی در زندگی فردی.....
۱۲۹	۲۲-۷ خانه و حریم.....
۱۳۰	۲۳-۷ حریم خصوصی رفتار انسان ها.....
۱۳۵	۲۴-۷ حریم خصوصی و المراح محیط.....
۱۳۶	۲۵-۷ حریم خصوصی در طراحی خانه.....
۱۳۹	۲۶-۷ نمونه هایی از سابقه تاریخی معماری حریم در کشورهای مختلف.....
۱۴۰	۲۷-۷ حریم به عنوان مفصلی از فضای.....
۱۴۱	۲۸-۷ تاثیر معماری بر رفتار انسان ها نسبت به حریم دیگران.....
۱۴۳	۲۹-۷ کنترل مشرفیت در واحدهای مسکونی.....
۱۴۷	کلام آخر.....
۱۵۰	فهرست منابع و مآخذ.....

مقدمه

معماری به مثابه، ازمانی فضاها برای رسیدن به هدف آرامش و آسایش می باشد و برای رسیدن به آن امر مدنظر، باید الزامات فراهم آوردن آن را دانست، سیرکولاسیون و دیگرام‌ریابی آن را متجسم کرد، برای یک معمار مطالعات اقلیمی و استانداردها و فرم‌های فیزیکی یک امر ضروری است؛ ولی دانستن نیازهای روحی و روانی به مرحله رسیدن به آسایش در فضا امری مهم‌تر برای استفاده کننده از آن بنا و فضا است.

مهمترین ترین عاملی که بر معماری تاثیر می‌گذارد و به آن جهت می‌دهد استفاده کنندگان آن بنا هستند؛ به همین جهت ارزش اعتبار و موفقیت یک اثر معماری به این موضوع وابسته است؛ که این اثر معماری تا چه اندازه در تامین آسایش و آرامش مردم را فراهم نموده و توانسته نیازهای آنها را برآورد؛ بنابراین اثری که نتواند آسایش استفاده کنندگان بنا را برآورده سازد، نمی‌تواند اثر موفق معماری به حساب آید.

انسان علاوه بر داشتن روحیه، سلیقه و رفتاری که او را به مثابه موجودی اجتماعی معرفی میکند، دارای جهانی درونی نیز است که بدون در نظر گرفتن

این موضوع انسان بی خود را تداعی می کند؛ حتی آنگاه که برانگیختگی های اجتماعی اش را به اعتبار تاریخ، تمدن و اصول وابستگی های اجتماعی اش، زیر عناوینی نظیر نوع دوستی و همدلی های قومی و نژادی و مذهبی میبرد. مفهوم حریم را به منزله یکی از عوامل تأثیرگذار بر کیفیت ارتباط انسان با محیط دارای اهمیت منحصر بفرد است.

از لحاظ انسان با محیط و نیاز به آرامش روحی ضرورت بسیار مهمی می باشد و معمولاً هنگامی احساس می شود که انسان مجبور است برای مدت زمان طولانی با افراد دیگر در فضاهای محدود به سر برد.

از جمله مهمترین مسائل فرهنگی ما ایرانیان که تأثیر آن بر معماری غیر قابل انکار است مسئله حریم می باشد؛ حریم مسئله ای است که از جنبه های گوناگون دارای اهمیت قابل بررسی است؛ با نگاهی به معماری گذشته خود و دیدن خانه های درونگرا به سه مسئله حریم از جنبه های گوناگون پاسخ میدادند و آن را به نحو مطلوبی بر وجود می آرند.

یکی از نمود باورهای مردم میهن عزیز ما زندگی شخصی و حرمت آن بوده است که این امر به گونه های معماری ایران را درون ترا ساخته است.

در مورد حفظ حریم انسان ها در جامعه امروز ما نیز که قوانین وضع شده، غالباً از اسلام نشأت گرفته اند، اهمیت فوق العاده ای برای آن حق قائل شده و از تهدید آن به هر شکلی توسط دیگران جلوگیری می کند؛ چرا که در غیر این صورت، زندگی شهری که مملو از تناقضات و تفاوت هاست، غیر ممکن خواهد بود؛ با وجود این قوانین تنها می توانند، رفتارهای آشکار مردم را تنظیم کنند، و از تنظیم افکار و احساسات عاجزند. یک قانون یا نهاد رسمی نمی تواند بر چگونگی احساس مردم نسبت به دین یا زندگی خانوادگی اش و حریم آن اثر بگذارد. این مسائل توسط شیوه های قومی و عرفیات تحکم یافته و جزئی از

زندگی عاطفی افراد محسوب می‌شوند. اگر قانون بخواهد، تغییری رادیکالی در این عرصه ایجاد کند، به طور قطع با شکست مواجه خواهد شد.

معماران ایرانی با سامان دهی اندام‌های ساختمان در گرداگرد یک یا چند میان‌سرا، ساختمان را از جهان بیرون جدا می‌کردند و تنها یک هشتی این دو را به هم پیوند می‌داد و با داشتن فضاهای مختلف برای رسیدن به بخشهای خصوصی خانه سلسله مراتب حریم را به کاملترین شکلی ایجاد می‌کردند. از عرف با توجه به وضعیت کنونی معماری که آنقدر به مسائل اقتصادی و به تبع آن محدودیت‌ها... پرداخته که حریم کم رنگ شده است و این موضوع مشکلات دیده‌ای را پیش می‌آورد؛ در صورت عدم توجه با خلاء بزرگی روبرو می‌شویم که ناشی از نپرداختن به مقوله حریم بوده است و پیامدهای بزرگی دنبال خواهد داشت که با فرهنگ و آسایش ما عجین می‌باشد.